

МІНІСТЕРСТВО ЗАХИСТУ ДОВКІЛЛЯ ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНА ЕКОЛОГІЧНА АКАДЕМІЯ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ТА УПРАВЛІННЯ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор з науково-педагогічної роботи

Г.С.Фінін
«20» 2012 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«АДМІНІСТРУВАННЯ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ»

Підготовання магістрів
у галузі знань 19 – архітектура та будівництво
спеціальності 193 – геодезія та землеустрої

Київ-2020

Програма навчальної дисципліни «Адміністрування землекористування» для здобувачів вищої освіти на другому (магістерському) рівні за спеціальності 193 – геодезія та землеустрій / освітньо-професійною програмою «Землеустрій та адміністрування землекористуванням».

Розробник:

Третяк А.М., Мілехін П.О., Ющенко Л.П.

Програму рекомендовано на засіданні кафедри екологічного моніторингу, геоінформаційних та аерокосмічних технологій

Протокол № 9 від 20.07.2020 року

Завідувач кафедри Шевченко Р.Ю.

Погоджено

Директор ННІ екологічної безпеки та управління

«20 » 07 2020p. Улицький О.А.

Робочу програму схвалено Вченою радою Академії

Протокол від 27.10.2020 року № 4-20

ВСТУП

Програму вивчення навчальної дисципліни «Адміністрування землекористування» складено відповідно до освітньо-професійної програми підготовання магістра спеціальності 193 – геодезія та землеустрій у галузі знань 19 – архітектура та будівництво.

Предметом навчальної дисципліни є вивчення систем, методів, механізмів та інструментів адміністрування землекористування на різних ієрархічних рівнях, його особливостей в системі функціонального та інтегрованого управління земельними ресурсами та землекористуванням.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади дисципліни.

Змістовий модуль 2. Державне адміністрування землекористування.

Змістовий модуль 3. Механізми та інструменти адміністрування землекористування.

Змістовий модуль 4. Особливості муніципального адміністрування землекористування.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Адміністрування землекористування» є отримання студентами знань про поняття та сутність Адміністрування землекористування як регулятора земельних відносин щодо використання і охорони земельних та інших природних ресурсів, які тісно пов’язані із землею, сукупність механізмів, форм і методів раціоналізації та екологізації землекористування

Основні завдання вивчення дисципліни «Адміністрування землекористування» такі:

- встановлення поняття «Адміністрування землекористування», принципів, завдання, функцій та їх сутності на різних ієрархічних рівнях;
- визначення місця і ролі адміністрування землекористування в організації використання та охорони земель і інших природних ресурсів;
- встановлення інституціональних, землевпорядно-правових та економіко-фінансових механізмів адміністрування землекористування;
- вивчення особливостей муніципального адміністрування сільськогосподарського землекористування;
- набуття навиків проєктування заходів організації раціонального використання земель і інших природних ресурсів та розроблення правил та регламентів регулювання системи землекористування в цільових програмах та проектах землеустрою.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:
знати:

- особливості функціонування систем адміністрування землекористування, його сутність, зміст і методи;
- зміст і напрямки розвитку систем адміністрування землекористування в умовах ринкової економіки;
- закономірності розвитку адміністрування землекористування, його позитивні і негативні тенденції;

- інституціональні, землевпорядно-правові та економіко-фінансові механізми і інструменти адміністрування землекористування;
- особливості муніципального адміністрування сільськогосподарського землекористування.

вміти:

- здійснювати аналіз і дати оцінку соціально-економічній сутності і змісту заходів з адміністрування землекористування;
- встановити тенденції розвитку системи адміністрування землекористування на території України, в регіонах та на територіях територіальних громад і підприємствах;
- використати набуті знання з адміністрування землекористування при розробленні інституціональних, землевпорядно-правових та економіко-фінансових механізмів та інструментів.

На вивчення навчальної дисципліни відведено 120 годин 4 кредити ЄКТС.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДИСЦИПЛІНИ.

Тема 1. Адміністрування землекористування як наукова дисципліна

Поняття та сутність адміністрування землекористування в умовах ринкової економіки. Адміністрування землекористування як самостійна галузь наукового знання. Концептуальні засади сучасної теорії адміністрування землекористування. Взаємозв'язок між інформацією про землю, земельною політикою, адмініструванням, менеджментом та ефективним землекористуванням. Визначення адміністрування землекористування та сфери його застосування. Роль системи адміністрування землекористування у задоволенні потреб суспільства. Місце адміністрування землекористування в управлінському контексті. Розвиток системи адміністрування землекористування. Мета, характер і функції сучасного адміністрування землекористування. Принципи сучасного адміністрування землекористування. Модель системи державного адміністрування землекористування.

Тема 2. Система державного адміністрування землекористування в Україні

Поняття і складові частини системи державного адміністрування землекористування. Об'єкти та суб'єкти державного адміністрування землекористування. Управлінський процес адміністрування на національному, регіональному і місцевому рівнях. Інституціональне забезпечення державного адміністрування землекористування: законодавче визначена діяльність; органи, що здійснюють державне адміністрування землекористування. Муніципальне адміністрування землекористування. Інтегроване адміністрування землекористування. Ефективність адміністрування землекористування.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ДЕРЖАВНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ.

Тема 1. Система державних органів, здійснюють адміністрування землекористування.

Центральні органи виконавчої влади та їх функції щодо адміністрування землекористування: 1) Мінприроди України; 2) Мінагрополітики України; 3) Держгеокадастр України; 5) Міноборони України; 6) Міносвіти України; 7) Національна та галузеві академії наук України; місцеві державні адміністрації.

Тема 2. Напрями і механізми державного адміністрування землекористування.

Напрями: Удосконалення інституціонального середовища адміністрування землекористування. Покращення стану природного середовища землекористування сільських територій. Відновлення або збереження цінних екосистем, які використовуються в сільському господарстві, а також збереження біологічної різноманітності сільських територій. Підтримка розвитку сталого землекористування в сільському господарстві. Підтримка ведення сільського господарства у гірських районах і територіях з несприятливими умовами розвитку господарства. Підтримка багатофункціональної ролі землекористування та сільських територій. Підтримка консервації малопродуктивних земель. Заліснення сільсько-господарських та інших малопродуктивних земель. Здійснення землеустрою: зонування земель за типами (підтипами землекористування; формування режиму (*цільового, функціонального та дозволеного використання земель, обов'язків землекористувачів*) землекористування; встановлення обмежень у використанні земель (*введення додаткових обов'язків*)). Контроль виконання обов'язків землекористувачами щодо використання земель та інших природних ресурсів. Здійснення плати за землю. Економічне стимулювання раціонального використання та охорони земель. **Механізми:** Інституціональний. Землевпорядно-правовий. Агроекологічний. Економічно-фінансовий.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. МЕХАНІЗМИ ТА ІНСТРУМЕНТИ АДМІНІСТРУВАННЯ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ.

Тема 1. Інституціональний механізм адміністрування землекорис-тування.

Базисні інститути адміністрування землекористування: *форми власності; організаційно-правові форми землекористування; система управління*. Інститути ринку: ринкова інфраструктура сфери землекористування (zemlevпорядні підприємства, земельно-кадастрові та земельно-оцінчні підприємства, земельно-страхові фонди, земле охоронні та екологічні фонди, земельно-консалтингові компанії); ринок дозволів та землевпорядних і екологічних послуг (дозволи на зняття родючого шару ґрунту, дозволи на 6

розміщення відходів, екологічна сертифікація, землевпорядна експертиза, земельно-екологічний аудит, земле охоронне та екологічне нормування); Інститути фінансово-економічного адміністрування землекористування: система податкового регулювання (податки, штрафи, пільги); система кредитування (процентні ставки, заставні операції, пільгове кредитування, позики); система державного фінансування (датування, субсидування, пільгове фінансування, держзамовлення); бюджетне стимулювання.

Тема 2. Землевпорядно-правовий механізм адміністрування землекористування.

Зонування земель за їх категоріями та типами (підтипами) землекористування в проектах землеустрою: *розділ земель за їх придатністю та цінністю природних ресурсів; розподіл земель з функціональним використанням та угіддями як дозволеним використанням; формування територіальних обмежень у використанні земель; розроблення землевпорядних регламентів щодо режиму землекористування; проектування багатофункціонального землекористування в межах сільських територій.* Розроблення проектів землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрутування сівозміни та впорядкування угідь: *встановлення нормативів оптимального співвідношення земельних угідь, гранично допустимого забруднення ґрунтів, якісного стану ґрунтів, показників деградації земель та ґрунтів; проектування контурної організації території, оброблювальних гідротехнічних валів, лісосмуг, інших агроекологічних заходів.* Розроблення робочих проектів консервації малопродуктивних земель. Розроблення робочих проектів заливення сільськогосподарських та інших малопродуктивних земель. Агроекологічна паспортизація землекористувань сільськогосподарських підприємств, фермерських та селянських господарств.

Тема 3. Агроекологічний механізм адміністрування землекорис-тування

Збалансоване землекористування сільського господарства: *формування системи сталого землекористування; вирощування с/г культур (при наявності сертифікату якості); вирощування с/г культур (без сертифікату, на переходному етапі); утримання сінокосо- пасовищних угідь (при наявності сертифікату якості); утримання сінокосо- пасовищних угідь (без сертифікату, на переходному етапі); овочівництво (при наявності сертифікату якості); овочівництво (без сертифікату, на переходному етапі).* Екологічне землекористування сільського господарства: *вирощування лікарських трав (при наявності сертифікату якості); вирощування лікарських трав (без сертифікату, на переходному етапі); садівництво і вирощування ягід вибраних сортів (при наявності сертифікату якості); садівництво і вирощування ягід вибраних сортів (без сертифікату, на переходному етапі); садівництво і вирощування ягід довільних сортів (при наявності сертифікату якості); садівництво і вирощування ягід довільних сортів (без сертифікату, на переходному етапі).* Екстенсивне використання сінокосо-пасовищних угідь. Охорона зникаючих видів птахів і природних екосистем за межами екологічної мережі. Охорона зникаючих видів птахів і природних екосистем в межах екологічної мережі. Охорона ґрунтів і водних ресурсів: контурна організація 7

території, оброблювальні гідротехнічні вали, лісосмуги, післяжливі підсівні культури, озимі післяжливі культури, стернові післяжливі культури. Буферні зони: збереження 2-метрових буферних зон між полями, збереження 5-метрових буферних зон між полями.

Тема 4. Економічно-фінансовий механізм адміністрування землекористування

Планування раціонального використання земельних та інших природних ресурсів: встановлення нормативів гранично допустимого забруднення ґрунтів, якісного стану ґрунтів, оптимального співвідношення земельних угідь, показників деградації земель та ґрунтів; формування державного земельного кадастру та інших кадастрів природних ресурсів. Фінансове забезпечення землекористування: відшкодування втрат сільського і лісового господарства, штрафи за порушення земельного законодавства, екологічні збори; формування фондів охорони, відтворення і раціонального використання земельних та інших природних ресурсів; відшкодування збитків, завданіх власникам землі та землекористувачам порушенням земельного та екологічного законодавства, удосконалення системи ціноутворення із врахуванням екологічних факторів. Стимулювання раціонального використання та охорони земель: а) надання податкових і кредитних пільг громадянам та юридичним особам, які здійснюють за власні кошти заходи, передбачені загальнодержавними та регіональними програмами використання і охорони земель; б) виділення коштів державного або місцевого бюджету громадянам та юридичним особам для відновлення попереднього стану земель, порушених не з їх вини; в) звільнення від плати за земельні ділянки, що перебувають у стадії сільськогосподарського освоєння або політизення їх стану згідно з державними та регіональними програмами; г) компенсацію з бюджетних коштів зниження доходу власників землі та землекористувачів внаслідок тимчасової консервації деградованих та малопродуктивних земель, що стали такими не з їх вини. Ставки платежів в залежності від типу територій несприятливих природничих умов.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. ОСОБЛИВОСТІ МУНІЦИПАЛЬНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ.

Тема 1. Формування системи муніципального адміністрування землекористування

Поняття та сутність муніципального адміністрування землекористування. Мета, характер і функції муніципального адміністрування землекористування. Система муніципального адміністрування землекористування. Об'єкти та суб'єкти муніципального адміністрування землекористування. Особливості процесу муніципального адміністрування землекористування. Врахування державних інтересів при розробленні правил та землевпорядних регламентів в проектах землеустрою на місцевому рівні. Врахування громадських і приватних інтересів при розробленні правил та землевпорядних регламентів в проектах землеустрою на місцевому рівні. Модель методологічного процесу формування системи інтегрованого муніципального адміністрування землекористування. 8

Сутність взаємозв'язків у системі інтегрованого муніципального адміністрування землекористування у зв'язку з його багатофункціональністю.

Тема 2. Особливості адміністрування сільськогосподарського землекористування

Ідентифікація прав на землю та інші природні ресурси в проектах землеустрою як інформаційна база адміністрування сільськогосподарського землекористування. Паспортизація стану деградованості земельних угідь та ґрунтів, цінності рослинного і тваринного світу та інших природних ресурсів, що не включені в заповідні території. Розроблення в проектах землеустрою інструментів регулювання використання земельних ділянок власників земельних часток (паїв) в системі сівозмін сільськогосподарських підприємств та фермерських господарств на правах оренди землі. Перенесення (встановлення) територіальних природоохоронних обмежень у використанні земель методом землеустрою. Розроблення в проектах землеустрою обсягів агроекологічних і економіко-фінансових заходів організації раціонального використання і охорони земель та відповідних інструментів адміністрування їх реалізації.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів i тем	Кількість годин												
	Зага- лом	Денна форма						Заочна форма					
		з них		Зага- лом	З них								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади дисципліни.													
Тема 1. Адміністрування землекористування як наукова дисципліна										1	2		3
Тема 2. Система державного адміністрування землекористування в Україні										1	2		4
Змістовий модуль 2. Державне адміністрування землекористування.													
Тема 1. Система державних органів, здійснюють адміністрування землекористування.										1	2		6
Тема 2. Напрями і механізми державного адміністрування землекористування.										2	4		8
Змістовий модуль 3. Механізми та інструменти адміністрування землекористування.													
Тема 1.Інституціональний механізм адміністрування землекористування.										2	4		8
Тема 2.Землевпорядно-правовий механізм адміністрування землекористування.										2	4		8
Тема 3. Агроекологічний механізм адміністрування землекористування										2	4		8
Тема 4. Економічно-фінансовий механізм адміністрування										2	4		8

землекористування												
Змістовий модуль 4. Особливості муніципального адміністрування землекористування.												
Тема 1. Формування системи муніципального адміністрування землекористування							2	4				8
Тема 2. Особливості адміністрування сільськогосподарського землекористування							2	4				8
Разом годин							120	17	34	-	-	69

4. Теми семінарських занять

Пор. №	Тема	Кількість Годин
1	НЕМАЄ	
...		

5. Теми практичних занять

Пор. №	Тема	Кількість годин
1.	Модель системи державного адміністрування землекористування.	2
2.	Об'єкти та суб'єкти державного адміністрування землекористування. Ефективність адміністрування землекористування.	2
3.	Центральні органи виконавчої влади та їх функції щодо адміністрування землекористування: 1) Мінприроди України; 2) Мінагрополітики України; 3) Держгеокадастр України; 5) Міноборони України; 6) Міносвіти України; 7) Національна та галузеві академії наук України; місцеві державні адміністрації.	2
4.	Механізми державного адміністрування землекористування. Інституціональний. Землевпорядно-правовий. Агроекологічний. Економічно-фінансовий.	4
5.	Інституціональний механізм адміністрування землекористування.	4
6.	Землевпорядно-правовий механізм адміністрування землекористування. Зонування земель за їх категоріями та типами (підтипами) землекористування в проектах землеустрою: Розроблення проектів землеустрою, що забезпечують екологіко-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь	4
7.	Агроекологічний механізм адміністрування землекористування Збалансоване землекористування сільського господарства	4
8.	Економічно-фінансовий механізм адміністрування землекористування Ставки платежів в залежності від типу територій несприятливих природничих умов.	4
9.	Модель методологічного процесу формування системи інтегрованого муніципального адміністрування землекористування.	4
10.	Встановлення територіальних природоохоронних обмежень у використанні земель методом землеустрою. Розроблення в проектах землеустрою обсягів агроекологічних і економіко-фінансових заходів організації раціонального використання і охорони земель та відповідних інструментів адміністрування їх реалізації.	4
Разом годин		34

6. Теми практичних занять

Пор. №	Тема	Кількість годин
1.	НЕМАЄ	
...		

7. Самостійна робота

Пор. №	Тема	Кількість годин
1.	Концептуальні засади сучасної теорії адміністрування землекористування. Взаємозв'язок між інформацією про землю, земельною політикою, адмініструванням, менеджментом та ефективним землекористуванням. Визначення адміністрування землекористування та сфери його застосування. Розвиток системи адміністрування землекористування.	3
2.	Управлінський процес адміністрування на національному, регіональному і місцевому рівнях.	4
3.	Інституціональне забезпечення державного адміністрування землекористування: законодавчо визначена діяльність; органи, що здійснюють державне адміністрування землекористування.	6
4.	Удосконалення інституціонального середовища адміністрування землекористування.	8
5.	Покращення стану природного середовища землекористування сільських територій. Відновлення або збереження цінних екосистем, які використовуються в сільському господарстві, а також збереження біологічної різноманітності сільських територій	8
6.	Базисні інститути адміністрування землекористування: форми власності; організаційно-правові форми землекористування; система управління. Інститути ринку: ринкова інфраструктура сфери землекористування	8
7.	Зонування земель за їх категоріями та типами (підтипами) землекористування в проектах землеустрою: розподіл земель за їх придатністю та цінністю природних ресурсів; розподіл земель з функціональним використанням та угіддями як дозволеним використанням; формування територіальних обмежень у використанні земель; розроблення землевпорядних регламентів щодо режиму землекористування; проектування багатофункціонального землекористування в межах сільських територій.	8
8.	Розроблення робочих проектів консервації малопродуктивних земель. Розроблення робочих проектів заліснення сільськогосподарських та інших малопродуктивних земель. Агроекологічна паспортизація землекористувань сільськогосподарських підприємств, фермерських та селянських господарств.	8
9.	Екстенсивне використання сінокосо- пасовищних угідь. Охорона зникаючих видів птахів і природних екосистем за межами екологічної мережі. Охорона зникаючих видів птахів і природних екосистем в межах екологічної мережі.	8
10.	Ставки платежів в залежності від типу територій несприятливих природничих умов.	8
Разом годин		69

НЕМАС.

8. Індивідуальні завдання

9. Методи навчання

Дисципліна «Адміністрування землевпорядкування» поділена на модулі, які являють собою логічно завершені частини робочої програми курсу і є тим комплексом знань та умінь, які підлягають контролю.

При викладанні курсу застосовують лекційні, практичні та позааудиторні види роботи студентів.

Крім того, студентів заохочують до написання рефератів та доповідей по вибраних темах навчальної дисципліни.

Викладач призначає щотижневі індивідуальні консультації для того, щоб студенти могли з'ясувати свої питання стосовно даної дисципліни. Лектор також здійснює консультації через мережу Інтернет. Студенти мають електронну адресу лектора і можуть таким чином отримати консультацію.

10. Методи контролю

Поточний контроль. Передбачає облік відвідування студентами лекцій, практичних занять протягом періоду навчання. Діагностика та оцінювання оволодіння студентами тем навчальної дисципліни відбувається під час аудиторних занять, індивідуальної та самостійної роботи згідно з навчальним планом.

Об'єктами поточного контролю знань є:

- активна робота студентів на лекційних та практичних заняттях. Оцінці підлягають знання, які демонструють студенти при експрес-опитуванні (дозволяє оцінити рівень засвоєння студентом пройденого матеріалу), вирішення задач на практичних заняттях;
- виконання завдання для самостійної роботи. Оцінці підлягає літературний огляд, доповідь на практичному занятті (та / або підготовка наукової статті).

Навчальний матеріал дисципліни, передбачений робочою навчальною програмою для засвоєння студентами під час самостійної роботи, виносять на поточний та підсумковий контроль поряд із навчальним матеріалом, який опрацьовують під час аудиторних навчальних занять.

Проведення підсумкового контролю. Умовою допуску до заліку є позитивні оцінки з поточного контролю знань за змістовими модулями. За умов кредитно-модульної системи організації навчального процесу до підсумкового контролю допускають студентів, які набрали в сумі за всіма змістовими модулями більше 30% балів від загальної кількості з дисципліни (або більше 50% балів з поточного контролю за всіма змістовими модулями).

Залік проводять у формі виконання завдання (відповідь на теоретичне питання, вирішення практичної задачі). Критерії оцінювання:

- правильна та повна відповідь на теоретичне питання;
- правильно вирішена задача.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для заліку

Поточне тестування та самостійна робота										Залік	Сума
Змістовий модуль 1											
T.1 10	T.2 10	-	-	-	-	-	-	-	-	30	100
T.3 10	T.4 10	-	-	-	-	-	-	-	-		
Змістовий модуль 2											
T.5 10	T.6 10	T.7 10	T.8 10								
Змістовий модуль 3											
T.9 10	T.10 10										
Змістовий модуль 4											
T.1 10											

Приклад для екзамену

Поточне тестування та самостійна робота				Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3	Змістовий модуль 4		
T1 T2	T3 T4	T.5, T.6, T.7, T.8	T.9, T.10	30	100

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

Приклад за виконання курсової роботи

Пояснювальна записка	Ілюстративна частина	Захист роботи	Сума
до	до	до	100

Шкала оцінювання: національна та ЕКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
A 90–100	відмінно	Зараховано
B 85–89	добре	
C 75–84	задовільно	
D 70–74		
E 60–69		
F 35–59	незадовільно з можливістю повторного складання	
F1–34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

11. Методичне забезпечення

Для досягнення поставлених цілей викладання дисципліни реалізують наступні засоби, способи та організаційні заходи:

- вивчення теоретичного матеріалу дисципліни на лекціях з використанням комп'ютерних технологій;

- самостійне вивчення теоретичного матеріалу дисципліни з використанням Inter-net-ресурсів, інформаційних баз, спеціальної навчальної та наукової літератури;
- закріплення теоретичного матеріалу при проведенні практичних робіт, виконанні проблемно-орієнтованих, пошукових, творчих завдань.

Практичні заняття проводять у комп'ютерному класі, оснащенному оргтехнікою та мультимедіа засобами (проектор, відеомагнітофон, ін.). При вивчені основних розділів дисципліни, виконуючи завдання на практичних заняттях, магістранти застосовують навички роботи зі спеціалізованим програмним забезпеченням, консультаційними комп'ютерними програмами, а також інформаційним забезпеченням Інтернету.

Приміщення у яких проводять заняття мають мобільні меблі для організації ділових ігор і роботи груп слухачів.

12. Рекомендована література

Базова

1. Земельний Кодекс України від 25.10.2001 № 2768-III (зі змінами) – К. : ВВР, 2002, № 3-4. – с. 27.
2. Закон України "Про державний земельний кадастр" від 07.07.2011 № 3613-VI (зі змінами) – К. : ВВР, 2012, № 8. – с. 61.
3. Закон України "Про землеустрій" від 22.05.2003 № 858-IV (зі змінами) – К. : ВВР, 2003, № 36. – с. 282.
4. Третяк А. М., Дорош О. С. Управління земельними ресурсами: Навч. посіб. - К: ТОВ "ЦЗРУ", 2006. - 462 с
5. Третяк Н.А. Розвиток системи управління земельними ресурсами як економічної функції власності на землю. Херсон: Грінь Д.С., 2013. – 254 с.
5. Курильців Р.М. Земельне адміністрування в системі управління землекористуванням.
6. 7. Горлачук В. В., В'юн В. Г., Сохнич А. Я. Управління земельними ре-сурсами: Навч. посіб.: Миколаїв, 2002. — 316 с.

Додаткова

1. Гуцуляк Ю. Г. Управління земельними ресурсами в умовах ринкової економіки. — Чернівці: Прут, 2002. — 124 с.
2. Дорош О. С. Управління земельними ресурсами на регіональному рівні. — К., 2004. — 142 с.
3. Третяк А.М. Сутність управління сільськогосподарським землекористуванням через призму прав власності на землю: економічно-правові аспекти / Третяк А.М., Курильців Р.М.Ковалишин О.Ф./Земельне право України: теорія і практика. – 2014. – № 1. – С. 7-11.
4. А. Третяк Управління земельними ресурсами і земельний кадастр: взаємозалежність і ефективність./ А. Третяк, Р. Курильців, Н. Третяк. //Землевпорядний вісник. –2014. – № 10. – С. 34-38.
5. Формування моделі управління природними ресурсами в ринкових умовах. [Монографія] К.: ДУ ІЕПР НАН України, 2013. – 304 с.